

„I suo patrio deputato“, plaćajuć ovdogodisnje obćinske adicionalne, koji su poškodili za samih 16%, od onih naučaka godine! Cresani, altroke filoksera!!

(Konać sklađ.)

Školske takse u obćini Kastav.

Interpelacija zastupnika Špičića i drugova na njegova pruzviženost gospodina ministra bogoštovića i nastave, tićuća se odmjerenja školskih taksa u mjestnoj obćini Kastav.

Odlukom od dne 18. oktobra 1900. br. 7320. odmjerio je zemaljski odbor za Istru školske takse za mjestnu obćinu Kastav, i to za školske godine 1900/1901, 1901/1902 i 1902/1903. u iznosu od godišnjih 14.526 K opaziv pri tom, da se može eventualne prigovore proti tomu odmjerenju u roku od 15 dana njemu podastrieti.

Obćinsko glavarstvo podnio je dopisom od dne 29. oktobra 1900, br. 3763 takve prigovore pravodobno zemaljskomu odboru pripojiv islim posebni izvadak one djece, dužne polaziti školu, koji bijahu u pojedinih školah mjestne obćine školskih godina 1897/1898, 1898/1899, 1899/1900 dužna platiti školsku taksu, navedši u jednoj posebnoj rubrici iz svake pojedine škole broj dčaka i dčevojčica od 12. do 14. godine života, koji su u smislu § 11. aline 4. državnog zakona za pućke škole i po § 1. zemaljskog školskog zakona za Istru od dne 4. aprila 1870. oslobođeni od dužnosti polaziti školu, koji nisu dakle po § 1. zemaljskog zakona od dne 7. augusta 1896. dužni plaćati školske takse.

U daljoj rubrici istoga izvadka bijaše naveden za pojedine škole i školske godine broj onih dčaka i dčevojčica, koji prekoratju za dotični broj učiteljskih sila opredjeljeno mnoštvo djece, i koje se dakle nemože po § 11. državnog zakona za pućke škole kao dužne polaziti školu smatrati sve dotle, dok nisu ispunjene bezuvjetno ustanove ovoga paragrafa zakona, dok se naime na dotičnoj školi ne sistemizira onaj broj učiteljskih sila, koji zahtjeva na temelju broja školske djece zakon, i koji su dakle po § 1. zemaljskog zakona od dne 7. augusta 1896 oslobođeni od dužnosti plaćati školske takse, jer neimaju upravo zakonom ustanovljen broj školskih sila, ili drugimi riećmi, jer neimaju takve škole, kakve zahtjeva zakon bezuvjetno.

Popolo Štrijana eše a Pola otto jorni una volta, a to će reć jedan put na šetemanu. On vam piše nekakove artikule de fondo stefane s nekakovom fažolofijom, s kojima bi stili na foreu dokazati, da je Istra talijanska. Sve jene sentimente ima i njegova zrmana porećka baba L' Istria, ka se štampiva u Poreću. — Ova dva šfoja ne prihajaju u naša sela, ako ne deligatno i kakovom drugom trubilu, ki je pezo nego oni, i to a gratis, ti me kapiši!!! — — — Eh, veramente Kutajja i Nane ne bi se u drugu leturu ni razumili!

Jornaletto. To je prodot „Pojoia Štrijana“ i „L' Istrije“, a kundolor mu je „Pikulo“. Mali je to šfojić, ki se štampiva svaki dan u Puli i donša nekakove noticije, koje pohere po drugim šfoji, nekakove trajne ke succede po noći po Puli i kako se babe spominju, karajji i potuku za numere od lota, ki soldati su od spećijona i ki dinstrai i sto takovih lazanji. To je donka mala lezanja ali lazanjut, a njegov kundolor „Pikulo“ iz Trsta je velika lazanja ali lazanjon.

Il Poletario šfojo della kvinta kuria, poleti iz Pule svaki dan, sa jenim suplementom u sobotu, ki je pun rimbumbantnih idej. Ta šfoj proteji socijaliste, a s Jornalettom su kaj brek i maćak, pak kad jedan zalaje na onoga drugoga, oni

Po provedenom odbitku djece na taj način u jednoj i drugoj od tih rubrika dokazalo je obćinsko glavarstvo, da iznosi u istinu promjerni broj djece dužne polaziti školu i ujedno plaćati školsku taksu zadnjih trih godina u mjestnoj obćini Kastav 1717, te da iznosi dužna školska taksa po 6 K za svako dieće (§ 3. zemaljskog zakona od dne 7. augusta 1896) u ovoj obćini 10.302 K, nipošto 14.526 K kao što je zemaljski odbor odmjerio.

Na te prigovore obćinskoga glavarstva odgovorio je i opazio zemaljski odbor dopisom od dne 6. decembra 1900, br. 7663:

1. Da je primio podatke o polazku škole, na temelju kojih je odmjerio školske takse za trogodište 1900. do 1903. od c. k. kotarskoga školskoga vieća u Voloskom, i da neka se obćina dakle obrati, ako misli, da oni podatci nisu toćni, na školske oblasti, jer su samo one pozvane, da odluče o dužnosti polazka škole;

2. da nemogu biti izuzeti od dužnosti plaćanja školske takse ona dčeca dužna polaziti školu, koja prekoratju zakonom dopušćen najveći broj školu polazeće djece obzirom na postojeći broj učiteljskih sila, posto može dati ta okolnost jedino to pravo, da se odnosno školu proširi ili broj učiteljskih sila pomnoži.

Obćinsko glavarstvo obratilo se je sa dopisom od dne 29. oktobra 1900, br. 3763 na c. k. kotarsko školsko vieće u Voloskom, priloživ prepis svog na uvodu spomenutog i na zemaljski odbor odastanog dopisa, kao i prepis navedenog izvadka, sa molbom, da odluči u tom poslu u smislu § 6. odstavak 3. spomenutog zemaljskog zakona od dne 7. augusta 1897, ili da pako predloži oznaćeni dopis c. k. zemaljskomu školskomu vieću na odluku.

Obzirom na rećeno: da je naime zemaljski odbor školske takse za mjestnu obćinu Kastav za trogodište 1900 do 1903 na 14.526 K odmjerio, i da je obćinsko glavarstvo dokazalo, da odpada za spomenuto doba na tu obćinu u ime školskih taksa samo 10.302 K, te da je zemaljski odbor obćinsko glavarstvo su jednom molbom uputio na školske oblasti, a drugu molbu vlastitim tumaćenjem zakonskih ustanova o školskoj dužnosti, odnosno o dužnosti školske takse zlo odbio, i pošto je na taj način između zemaljskog odbora i obćinskoga glavarstva nastao spor glede školske dužnosti i glede odmjerenja visine školskih taksa, pošto imadu nadalje u takvom slućaju u redovitom toku molba školske oblasti odlučiti (§ 6. aline 3. zemaljskog školskog zakona od dne 7. augusta 1896.), i pošto nisu konaćno školske oblasti odgovorile na dopis njim upravljen

drugi pać onoga prvoga s tacom. Stoga radige i vajk radige.

Ni „Pikulo“, ni „Jornaletto“, ni „Poletario“ ne prihajaju u naše kraje, jer guštaju ćuda, pak zato mi ih niti ne poznamo. Kakov put meni dojdju u ruke i to kad moja stara donese papar zamotan u njima, pak ćagod ovako lejim.

Teta Jambrozića dolazi najzadnja od svih, rasćesljana, zamazana, razdrpana, prez mudan d, crnoga obraza i blatnih okaljanih ruk; strašilo pravo! S jenom se rukom oslanja na palicu, a za drugu ruku drži ju onaj „segnani duktor nad albućati“, dottor Fritalja, ki ju vodi pitajući „karita“ od Bartoli-a de Benata, od Benata do Campitella i viceversa“. A Campitelli baci Jambrozići kakovu koru kruha, a Fritalja dobije par soldi, da kipi Jambrozići par soldi tabaka i da ju dobro našnoća. — Ja sam: ne znam: izlazi dugo ta šfoj; štampiva se na Riki; izdaje se u talijanskim: poćestarijam a uređjuje kadi trefi. Ta smrad ne gušta ni solda, a oni krubili od deligati naših štiju i viruju sve ća je u njoj namazano. Fala Bogu, ja ju nisam vidija u našim krajima: već dugo vrimenta, to je znak da leverendo pater Krićić malo more. Sve zlo s njom!

To bi bili šfoji ki prihajaju u naše kraje, sada gledajte ki ima pravo.

Balota iz Rase.

dne 29. oktobra 1900, br. 3763, obratilo se je obćinsko glavarstvo svojim dopisom dne 9. jenara 1901., br. 4423. na c. k. zemaljsko školsko vieće: da izvede ono odlučiti u obih spornih toćkah nastavih između zemaljskog odbora za Istru i obćinskoga glavarstva u Kastvu radi djece dužne polaziti školu odnosno radi odmjerenja školskih taksa za trogodište 1900. do 1903. za obćinu Kastav.

(Konać sklađ.)

DOPISI.

Iz Livada, 24. junija. Posujilnica na Livadama imala je jućer, dne 23. junija, glavnu izvanrednu skupštinu. Na dnevnom redu bilo je izabrati novog predsjednika, ili upravitelja, budući se dosadanji gosp. upravitelj, Anton Matijasić odrekao časti. Za novoga upravitelja bio je izabran jedan oglasno gosp. Ivan Brtoša iz Zubini. Ovim se daje na znanje svima, da će se kasa prenesti ovih dana u kuću škole družbe sv. Cirila i Metoda na Livadama i da će se izdavati i primati novce, kao i druge poslove obavljati samo subotom poslije podne u školskoj kući na Livadama.

Radi reda, dajemo ovo na znanje svim, koji imadu i koji će posla imati s našom posujilnicom.

Dakle zapamtite ljudi: „samo subotu poslije podne!“

Odbor.

Franina i Jurina.

Fr. Ma ća bi reć, da su talijanski zastupnici pobegnuli iz sabora va Koprje?

Jur. Otelji su malo provat kako je vane.

Fr. Te se pak vrnuć?

Jur. Bravo da te, ono su oteli samo malo despetat mame-vlade, ka' jih je preveć razmozalo i pokvarila.

Fr. Ća nima mama šibu?

Jur. Ja, ma su već brkati.

Fr. Kaj je postal Legin meštar za gradijana?

Jur. Zakaj me to pitaj;

Fr. Vero vidim ga više put kako šeeće gori doli z revolverom va rukah.

Jur. Dragi ti, on hodi na lov na muhi, ke mu nedaju mira, kada vadi šarenjake talijanski pivat.

Razne viesti.

Politićke:

Austro-Ugarska. Izborni odbor ustavovjernoga veleposjeda u Ćeskoj, imao je dne 24. t. mj. u Pragu sjednicu, na kojoj se je izjavio proti poznatim predlogom za reforme Ćeskoga veleposjeda. Zaključeno bijaše nadalje, da ustavovjerni veleposjed pozdravlja radostno okret unutarnjih priljika Ćeske, i štjuje politićku metodu, kojoj se imade taj uspjeh pripisati, te smatra mogućim, da se rieši pitanje izborne reforme samo na temelju prijašnjih dogovora; i to nesamo između obiju skupina veleposjeda, nego i ostalih Ćibenika, koji imadu o tomu u saboru odlučivati.

Gradsko zastupstvo u kraljevom Gradcu u Ćeskoj, imenovalo je ministru dra. Rećeka, te narodne zastupnika dra. Kaizla, dra. Pacaka i Kařana poćastnimi gradjani radi njihove obrane i rada za kanalizaciju srednje Labe.

Prošle nedjelje govorio je macedonski zastupnik dr. Kramar pred svojim izbornicima u njemaćkom Brodu o politićkom položaju i o radah za jesensko zasjedanje carevićskoga vieća. On preporući za postigivanje konaćnoga sporazumka između Ćeha i Niemaca drugu taktiku od dosadašnje.

U sjednici dalmatinakoga sabora od dne 24. t. mj., odgovorio je namjestnićki podpredsjednik Pavić na interpelaciju zastupnika Bikanina glede vinake klauzule, da se namjestništvo obavjestilo sredinjju vladu o štetnih posiedicah vinake klauzule za dalmatinke vinogradare i podneslo odnosne saborske zaključke. Govornik je uvjeravao sabor, da će vladu nastojati, da zaštiti domaći proizvod i da se po mogućnosti uvaže pravedni zahtjevi vinogradara.

U sjednici istoga sabora dne 25. t. mj. stavio je zastupnik dr. Ćingrić predlog, da se sabor pridruži zaključku carevićskoga vieća proti obnovi vinake klauzule u sadašnjem smislu. Zast. Bikanini stavio je predlog, da se kod vojne mornarice snizi služba od 4 na 3 godine. Ili zastupnik se je položio, što vladu troći milijune za zapadne pokrajine, doćim nećini skoro ništa za jućne, napose za Dalmaciju.

U kranjskom saboru bijaše prihvaćena dne 25. t. mj. dva važna predloga u pitanju domaćeg vinogradarstva. I. j. da se zabrani uvoz traja iz Ugarske, da se tim zaprieći unos floksera i drugo, da se ustrojji zemaljsku vinarsku postaju.

U doljno-austrićkom saboru bijaše prihvaćen predlog, da se pozove cesariku vladu, neka poduzme potrebite mjere, da budu luke, koje će se ustrojiti oko Beća, kao i vodni kanali, koji će se stićati u Beću, te željeznice koje će usavršiti djelo kanala, tako gradjene, da budu posve odgovarale potrebam domaće trgovine i obrta.

Srbija. Turske oblasti nastoje ublažit utisak, što ga izazvaše srbake prituzbe proti navalam Arbanasa na srbako zemljište. Isto tako porući vesti o dogodjajih u Novom Pazaru, gdje su Arbanasi navlili na kršćansko pućanstvo. Upravitelj Novog Pazara javio je svojoj vladi u Ćarigrad, da su neoppravdane srbake prituzbe zbog tobožajih arbanaskih izgreda. Turska vlada predbacuje Srbiji, što upotrebljuje za pogranićnu stražu nesposobne ljude. Srbiska vlada da neizpunjava ustanove vranjskog i biogradskog zapisnika odnosno pogranićne straže, koju bi morala sastavljati od mješovitih patrola. Dogodjaji na srbako-turskoj granici da neimaju ni izdaleka one važnosti, koju im podaju srbake oblasti.

Bugarska. Po vjestih iz Sofije obustavljena je konaćno iztraga proti šestorici napušenić članova macedonskog odbora, koji bijahu u savezu sa poznatom Sarafoljevom parnicom. Ti članovi pućeni su na slobodu. Među njima nalazi se i podpredsjednik rećenog odbora — Davidov. Prama tomu ostala su i nadalje u zatvoru Ćetiri člana onog odbora; među njima i Sarafov. Dne 23. t. mj. na većer stigli su u Beć iz Mentone bugarski princevi Boris i Ćiril, te princeše Eudoksija i Naćezda. Iz Beća odputovali su u Ebenhal u posjete svojoj babi princezi Klementini.

Rusija. Iz Petrograda pišu, da se imajke onih dčaka, koji bijahu radi poznatih dčackih nemira u vojniku uvršteni, podniele carici Aleksandri molbu za odpućt svojih sinova od vojnićtva. Molba ta bijaše dijeljena takodjer među pućanstvo, kojega da se je silno dojmila. Car je već odavna kañio dčake pomilovati, samo je ćekao na porodjaj carice, da podieli kod eventualnog narodjenja priestolonasljednika pomilovanje još u većem stepenu. Kad je carica rodila kćerku izdao je car nalog, da budu dčaci oslobođeni od vojnićtva. Ruski poslanik u Ćarigradu priobćio je turskoj vladi, da će rusko vojno brodovlje, koje kani sredinom jne-

...svojim jelijsi posjetiti bugaraku luke, pohoditi istodobno i buraku luke, koje je za Crainin amora. Svemoguć predstojnik sv. sinoda Pobjedonositelj imao je nedavno kod carske audiencije tu mu se pružio, da se u Rusiju uvadiju nedostojni slobodoumni narodi. Car Nikola reče bi, da se ne slaže sa nazorom gosp. predstojnika, koji da je nezadovoljan zapustio carake dorove.

Italija. U talijanskom parlamentu bijaše dne 23. t. mj. nakon više-dnevne rasprave prihvaćen proračun ministarstva unutarnjih posla. Ministar-predsjednik Zanardelli branio je u poduljem govoru svaja politiku, zapjevav pjesmu slobodi i jedinstvu svoje domovine. Končno bijaše prihvaćen dnevni red zastupnika Baccelli-a kojim se vladi izriče povjerenje sa 263 proti 172 glasa.

Juzna Afrika. Sa ratista dolaze vijesti o tom, kako Buri četumice sve to više provaljuju u Kapuku koloniju. Tamošnje pokrajstvo dočekuje Bure objerucke, dobavlja im oružje, konje i živež a mladići stupaju u redove burkih četa. Kod mjesta Colesberga da su Buri zaplenili Englezom 500 konja, a oko Alwalnortha, da je sva zemlja u njihovoj vlasti premda ima tamo do 8.000 englezkih vojnika.

Predsjednik Transvala starac Krüger, koji boravi u Holandiji napustio je svoju osnovu o putovanju u Americu.

Mjestne:

Imenovanje. Poštanski asistent g. Josip Bozja, imenovan je oficijalom sa sjedištem u Puli. Čestitamo vrlo činovniku!

Na svesokolaki sastanak, otišlo je odaslanstvo „Pfvog istarskog Sokola“ u srijedu večer u Prag.

Nesreća. — Skočuci prekrjuer na kupanju u more jedan vojnik puljske podesade udario je nearečom s glavom u podmorsku hrid tako jako, da je ostao na mjestu mrtav.

Pokrajinske:

Imenovanje novog predsjednika pomorske vlade, gospodina Boža plem. Ebnera, ugodno se je dojmilo svih, koji ga lično poznaju, osobito naših zastupnika, koji su kod njega, kao izvjestitelja za pomorske stvari kod ministarstva trgovine u Beču, nalazili uvijek arca, sluhavanja i najvećeg susretanja, u koliko se tiče potreba pomorstva u Dalmaciji. Čujemo, da će novi predsjednik, koga reše riedke činovničke sposobnosti, koncem ovog mjeseca posjetiti luke dalmatinske, da se glavom uvjeri o njihovim potrebama. Preporučamo načelnicima i drugim zanimanim osobama, neka izkažu novom predsjedniku svoje potrebe, i neka mu što življe predoče domaćoj našu zapušenost. Gospodin Ebner učio je hrvatski jezik, služio je kao dobrovoljac u Bosni, i dobro ga razumije. Nek mu dakle naši ljudi pogđu na susret hrvatskom riečju, a da on uvidi odmah, u koju zemlju dolazi, i kakva nam se nepravda čini službenom talijanstvom i u lučko-pomorskim uredim. Sretno nam došao!

Pitanje župnika u Zrenjini. Od čamo pišu nam 23. t. mj. Drogoljići, da g. uredniče, Vasim čienjenim čitateljem, što mlatio: već godine i godine praznu slamo o nesretnom župničkom pitanju, ali mi neimamo kojnu, da se potuzimo nego Vam i našim istomisljenikom širom iste.

Naša župa je skoro 50 godina bez župnika, premda smo učinili nebrojeno koraka, zablitali dosta papira i izrekli mnoštvo prošnja, da nam se već jednom zadovolji — ali do sada bijaše sve uzalud. Sam Bog zna, koliko smo puteva učinili u Trst, u Poreč i drugamo, u tom poslu, ali nigdje neuspjesmo. U Trstu na ordinarijatu kažu nam, da oni nisu krivi, da su sve uredili, da je to pitanje zaspalo u Poreču, a ondje, nam vele, da to nije njihov posao, da je sve u rukoh ordinarijata itd. itd. Salju nas, kako se obično

kaže od Iprada do Pilata, kao da molimo Bog znae kakva mladištinu.

Pređe godine mjeseca agusta bila je zadnji put naša župa raspisana; posljedje toga bili smo na ordinarijatu više puta, da se arca već jednom na izbora; obično, nam svaki put, ali neobdržane riednikada. Zadnji put rekoh nam, da mi učinili sve, što su imali učiniti, i da je sada sve u rukoh kotaraka poglavarstva, a mi ne znamo sirote komu da vjerujemo — jer naš prevariše toliko puta. Naše snajedne župe, bile su toliko puta izpražnjene i popunjene a mi jiadnici uzdišemo za stalnim župnikom, eto skoro pol vieka. Nije li to žalostno a da narečemo šramotno?! Puk je počeo gubiti vjeru u one oblasti, za koje drži, da su toliko zatezanju krive, pa neka se nitko nebuđe kasnije čudio, ako se i kod nas bude počelo ozbiljno misliti o koracih, koje poduzeše Ricmanjci i još koji drugi.

Bivši tajnik obšine Vlinjanske, za ono kratko vrijeme što je ista bila u narodnim rukama, g. Gjuro Palavrić, položio je dne 22. tek. drugi izpit za sudbenoga kancelistu sa odličnim uspjehom. Čestitamo!

Aleksij Gasparšić, Nakon duge i teške bolesti preminuo je dne 25. t. mj. veleč. gospodin Aleksij Gasparšić, velečaslužni župnik u Marezigah na Koparšćini.

Pokojni Aleksij rodio se je god. 1859 u Selcih u Kranjskoj, bogoslovne nauke svrsio je u Gorici i promisio je kao bogoslov tršćansko-koparske biskupije godine 1885. Na početku služio je u tršćanskoj okolici a kasnije došao je u Istru i konačno u Marezige, gdje je župnikovao dugi niz godina. Svuda, gdje god je radio u vinogradu. Gospodnjem, ostavio je iz sebe radi svoje blage čudi, prijaznosti i čistoga rodoljublja hajugodniju uspomenu. Vrščio točno i strogo svoje svećeničke dužnosti, nije zanemarivao ni one požrtvovnoga rodoljuba. On je sudjelovao u narodnoj borbi u nesretnoj obšini Pomjan, prodičut svomu puku trieznost, neodvisnost i poštenje i udarajuć po zaslugi na one, koji bacije pod noge vjeru i jezik svojih otaca. Svomu puku bijaše ne samo vriedan pastir nego i dobar otac i svjetnik, te, eto, se ga dugo spominjali svi oni, koji su kada s njim obišli Svevišnji naplatio ti stokrucke sve muke i nevolje, koje si podnio za naš patnički narod u Istri! Podivao u miru dobi Aleksije i bila Ti duga uspomena među nama!

Iz sv. Petra u Sami tuži se neko u tršćanskoj „Edinosti“, što na tamošnjoj pošti obavija službu pošte meštra u odsutnosti njegovoj, njegova sestra, koja neima izpita. Dopsnik pita pupim pravom ravnateljstvo pošta i brojjava u Trstu, da li ima ta zamjenica pravo zastupati svoga brata, i ako neima izpita, imali pravo sjediti u pošt. uredu?

Što je na stvari? Tršćanska „Edinost“ od dne 25. t. mj. donasa iz Kopravro ostru kritiku o tamošnjem učiteljstvu, predbačujući upravi toga zavoda, školskim oblašim i još nekome preveliku strogost sa mladići, koji polaze učiteljske itd. itd. Između redaka čita se toga i više, nego li je napisano, al mi neidemo iztraživati ooc, što je dopisnik kazati namjeravao, već pitamo upravu onoga zavoda jednostavno: što je na stvari? Pitamo to tim većim pravom, pošto se pronoši glas, da je na koncu ove školske godine propao silan broj učiteljskih pripravnika — osobito iz nižih razreda.

Uprava onoga zavoda imala bi stvar razjasniti radi umirenja javnosti u obće, napose zbog roditelja propalih mladića.

„Trileste“. Pod tim naslovom izaci će u Trstu zadnji dan tekućega mjeseca prvi broj novog talijanskog lista iz tiskarne g. L. Hermanstorfera. Taj list će biti posmrtno čedo pokojnoga „Matina“, koji je u sve vrijeme svoga života lizao vladu a, prema našem narodnom pitanju pisao kao svaki drugi talijanski list.

Talijansko političko društvo za Istru. Odbor toga društva imao je dne 24. t. mj. svoju sjednicu u Trstu. Predsjednik Bennati izviesio je o uspjehu obćinskih izbora u Velom Lošinju i uspjehu talijanskih spleta „proti obćinskim izborom u Kanfanaru.

Odbor je zaključio, da će sazvati godišnju glavnu skupštinu dne 14. julija u Rovinj. Zastupnik Rizzi izviesiti će skupštinare o razlozih, koji su sklonuli talijanski klub na carevinskom vieču, da je stupio u opoziciju proti vladi.

Nesreća u kamenolomu na Kantridi. U rieckih novinah čitamo, da se je u kamenolomu gosp. Ferlana na Kantridi dogodila teška nesreća. Radnik Ivan Rubes (po svoj prilici Kastavac) od 42 godine, oženjen, otac šestoro djece silazio je niz kamenje, te omaknuv mu se noga, pade tako nesretno sa visine od više metara, da je izvinuo nogu u koljenu i ranio se na glavi. Prvu pomoć pružiše mu na licu mjesta njegovi drugovi, pak ga zatim preneseše u bolnicu na Rieku.

Pjevačko-čitalačko društvo „Slavec“ u Ricmanjih pozivlje svoje članove i prijatelje na veselicu, koju priredjuje u subotu dne 29. t. mj. na dvorištu „konsumnoga društva“ u Ricmanjih. Kod te zabave sudjelovali će domaće pjevačko društvo i glazba iz Žavlah. Na programu jest osim pjevanja i glazbe takodjer deklamacija, soloigra „Svoje glazveni“ tom-bola i ples. Ulaznica k zabavi stoji 25 novč. k plesu 50 novč., čisti dobitak namijenjen je nabavi nove zastave.

„Kmeti“ pleša. Talijanska gospoda u bujskom sudbenom kotaru idu zatim, da priredivanjem plesova, zabava i veselica zaslepe naš puk onoga kotara, pak da sirota neopazi grob, što mu ga ta gospoda kopaju i za koji im on jadnik sam čisti moliku. Nesretne stanovnike čisto naseg sela Kmeti, prekrojiše najprije u Metti, predobiše ih za Leginu u školu i sad siromasi plesu i vesele se zbog svoje propasti. Tim nesretnikom priredjuju talijanska gospoda dne 29. t. mj. ples, da ih još bolje zaslepe i prevare. Našim ljudem iz one okolice preporučamo, da se drže daleko talijanskih plesova i veselica.

Drugo učiteljstvo. Na dnevnom redu druge sjednice istarskoga sabora nalazi se među ostalim kao posljednja točka i prvo čitanje zakonske osnove o uredjenju učiteljskih plaća.

Do rasprave o tom predmetu — reč bi, da neće ni doći, jer da je odlučila talijanska saborska većina, nesudjelovati više kod rasprava. Bojeći se ta većina, da bi napokon i talijanskomu učiteljstvu pokrajine dosadilo takvo zastupljanje njegovih životnih interesa — premda je ono mnogo bolje materijalno obskrbljeno, nego li hrvatsko-slovensko učiteljstvo, opunomoćila je ona zemaljski odbor, da ovaj sporazumno sa c. kr. zemaljskim školskim viećem podieli učiteljem izvanrednu podporu pod imenom nevolje (caresti-a) a na temelju zakonske osnove, koja nije dobila carsku potvrdu i u granicah zemaljskoga proračuna. Tako čitamo u talijanskim listovih.

Nama bi bilo vrlo žao, ako nebi došla na raspravu u našem saboru bar ona zakonska osnova, koja radi o uredjenju učiteljskih plaća, jer je doista već skranje vriedno, da se to pitanje povoljno po naše nevoljno učiteljstvo rieši. Nedodje li do rasprave ni to pitanje, odgovarati će učiteljstvu saborska većina, koja ima sukno i ročice u svojih rukoh. Ona je mogla već davno to pitanje povoljno riešiti, nu zemaljski odbor držo, da su učitelji gospodski plaćeni i da im netreba bojjih plaća. Tako je nekako u saboru član zemaljskoga odbora dr. Gambini pobijao mienje onih, koji bijahu za to, da se učiteljem poveća plaća. Tako je misliha sve do nedavna i talijanska saborska većina. Ona se je dala na proučavanje toga važnoga pitanja tekar onda, kad su ju

na to talijanski učitelji pokrajine prisilili.

U saborskom zasjedanju od godine 1900. razpravila je zakonsku osnovu o uredjenju učiteljskih plaća, za koju je znala unapried, da neće dobiti carsku potvrdu. Ta osnova bijaše tako lukavo sastavljena, da bi po njoj bili imali koristi skoro izključivo talijanski učitelji, dočim bi bili učitelji naši, Hrvati i Slovenci, za onu mrvicu materijalne koristi izgubili i ono malo slobode ili neodvisnosti, što ju do sada uživaju. Bili bi izručeni posve na milosti i nemilost talijanskomu zemaljskomu odboru i zemaljskomu školskomu vieču, gdje vode članovi rečenog odbora prvu rieč. Takva osnova nije dakle mogla absolutno dobiti previšnju potvrdu i saborska većina je to unapried znala.

Sada hoće ta većina za zemaljski odbor dieli mladištinu pučkoma učiteljstvu. Neradi se dakle o redovitoj, stalnoj i zasluženoj podpori ili poboljšanju, nego o mladištinu, koju će podieliti a. zemaljski odbor po zaslugah za talijansko Istru i po preporukah talijanskih mogućnika. Da će pri tom izaci kratkih rukava hrvatsko-slovensko učiteljstvo, koje treba materijalnu poboljšicu kao ozebao sunca, netreba nam tekaz izicati.

Hvalevriedan predlog. U 141. broju zaslužnog riečkog „Novog Lista“ čitamo pod naslovom „Razglednice u korist družbe svetoga Cirila i Metoda“ sljedeći hvalevriedan predlog: „Svaki dan skoro dobijem koju razglednicu ili od prijatelja ili od koje prijateljice. Više puta sam mislio o koristi razglednica i došao sam do toga, da razglednice donose koristi samo onim, koji ih prodaju. Gospodice im se vesele i pokrivaju ih svojim prijateljicam, i kazuju im: „Ovu mi je poslao ovaj, ovu pak onaj gospodin“. Mladić, kada se upozna sa kojom gospodjicom, pa mu se ona sviđa, odmah ju umoli za dozvolu, da joj smije poslati koju razglednicu. Budući da je promet sa razglednicami jako živahan, i jer ove putuju na sve strane svijeta, zato ih mnogi trgovci upotrebljavaju za reklamu. Svako veće selo već imade svoje razglednice.“

Ja mislim, da bi koristno bilo za družbu sv. Cirila i Metoda, kad bi izdalo razglednice svojom nakladom.

Svaka naša gospodjica i mladić bi ih kupovao, te tim spojio „dulce cum utile“ — Vas C.“

Znatna kradja. U noći od 22. na 23. t. mj. uvukoh se do sada nepoznati tati u pisarnu župnog ureda u Izoli. Razbiv nekoje ormarice, odneseše u papirnoj vriednosti 2000 kruna; u gotovom okolo 900 K te mjestnomu župniku zlatan križ. Osim toga učinise dosta šteta poverav važne pise. Ovo je druga znatnija kradja u Izoli poslednjih dana.

Društvene.

Za družbu sv. Cirila i Metoda, skupljeno u lanišću prigodom svečanosti crkvenog zagovornika a u kući veleč. g. Josipa Vrbe, u prijateljskom krugu K 9-06, pop Ivo Sintić darovao za istu K 2, a za bratovščinu hrv. ljudi K 2.

Za djačko pripomoćno društvo u Beču darovao među ostalim i sljedeća gg. Istrani: Jelusić Rajmund, župnik u Bersceku K 2, Flego Petar kaonik u Trstu K 5.

Koncert abiturienta hrvatske gimnazije na Saški. Kako smo već javili, priredili su abiturienti kr. velike gimnazije na Susaku u medjuju stujan koncert na korist naše „Družbe svetoga Cirila i Metoda“ za Istru, koji bijaše u velikoj dvorani „Hotela Susak“, koja bijaše dubkom puna građanstva: Rieka, Susaka i blizinih mjesta. O samom koncertu izviesioje riečki „Novi List“ jako pohvalno a nama je žao, da radi premlane prostora neidemo obširno izviesiti.

Moralni uspjehi ove zabave bio je velik, a velik je bio takodjer i materijalni uspjeh. Iza kako su se platili svi raznovrstni troškovi, ostalo je čistih 250 kruna, koje je mladež poslala ravnateljstvu „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Istru“ na korist hrvatskih škola.

